

CUPRINS

CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE PRIVIND PROCESUL CIVIL ȘI DREPTUL PROCESUAL CIVIL	1
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale privind procesul civil</i>	1
1.1. Contestarea drepturilor subiective civile	1
1.2. Actul jurisdicțional	4
1.3. Definirea procesului civil	7
1.4. Fazele și etapele procesului civil	8
<i>Secțiunea a 2-a. Dreptul procesual civil</i>	9
2.1. Definirea dreptului procesual civil	9
2.2. Caracterele dreptului procesual civil	10
<i>Secțiunea a 3-a. Normele de procedură civilă</i>	12
3.1. Aspecte generale	12
3.2. Clasificarea normelor de procedură civilă în funcție de obiectul de reglementare	13
3.2.1. Norme (legi) de organizare judecătorească	13
3.2.2. Norme (legi) de competență	14
3.2.3. Norme (legi) de procedură propriu-zisă	14
3.3. Clasificarea normelor de procedură după întinderea câmpului de aplicare	16
3.3.1. Normele de procedură civilă generale	16
3.3.2. Normele de procedură civilă speciale	17
3.3.3. Importanța clasificării	19
3.4. Clasificarea normelor de procedură după caracterul conduitei pe care o prescriu	20
3.4.1. Norme (legi) de procedură civilă imperative	20
3.4.2. Norme (legi) de procedură civilă dispozitive	20
3.5. Acțiunea normelor de procedură civilă	23
3.5.1. Aplicarea în timp a normelor de procedură civilă	23
3.5.2. Aplicarea în spațiu a normelor de procedură civilă	25
CAPITOLUL AL II-LEA. PRINCIPIILE PROCESULUI CIVIL	27
1. Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil	27
2. Principiul disponibilității	28
3. Principiul contradictorialității	31
4. Principiul rolului judecătorului în aflarea adevărului	34
5. Principiul legalității	37
6. Principiul egalității	37
7. Principiul dreptului la apărare	39

8. Principiul oralității	42
9. Principiul publicității	43
10. Principiul continuității	44
11. Principiul nemijlocirii	45
12. Principiul buneii-credințe	45
13. Limba desfășurării procesului civil	46
CAPITOLUL AL III-LEA. ACȚIUNEA CIVILĂ	48
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale. Noțiune</i>	48
1.1. Raportul dintre acțiunea civilă și cererea de chemare în judecată	48
1.2. Elementele acțiunii civile	49
1.2.1. Părțile acțiunii civile	49
1.2.2. Obiectul acțiunii civile	50
1.2.3. Cauza acțiunii civile	50
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile de exercitare a acțiunii civile</i>	51
2.1. Afirmarea unui drept/formularea unei pretenții	51
2.1.1. Condițiile ce trebuie îndeplinite de dreptul subiectiv civil	52
2.1.2. Sancțiunea care intervine în cazul lipsei dreptului	53
2.2. Interesul	54
2.2.1. Condițiile interesului	54
2.2.2. Sancțiunea care intervine în cazul lipsei interesului	55
2.3. Capacitatea procesuală	55
2.3.1. Capacitatea procesuală de folosință	55
2.3.2. Capacitatea procesuală de exercițiu	56
2.3.3. Curatela specială	57
2.3.4. Sancțiunea lipsei capacității procesuale	58
2.4. Calitatea procesuală	58
2.4.1. Justificarea calității procesuale	59
2.4.2. Transmisiunea calității procesuale	60
2.4.2.1. Situația procesuală a înstrăinătorului și a succesorilor săi	61
2.4.3. Sancțiunea lipsei calității procesuale	62
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea cererilor în justiție/acțiunilor civile</i>	63
3.1. În funcție de scopul material urmărit de reclamant	63
3.1.1. Cereri/acțiuni în realizare	63
3.1.2. Cereri/acțiuni în constatare	64
3.1.3. Cereri/acțiuni în constituire de drepturi	66
3.2. În funcție de calea procedurală aleasă de reclamant	66
3.2.1. Cereri/acțiuni principale	66
3.2.2. Cereri/acțiuni accesorii	67

3.2.3. Cereri/acțiuni incidentale	67
3.2.4. Cereri/acțiuni adiționale	67
3.2.5. Importanța clasificării	67
3.3. În funcție de natura dreptului ce se valorifică	68
3.3.1. Cereri nepatrimoniale	68
3.3.2. Cereri patrimoniale	68
3.3.2.1. Cereri/acțiuni personale	68
3.3.2.2. Cereri/acțiuni reale	69
3.3.2.3. Cereri/acțiuni mixte	70
3.3.3. Importanța clasificării	70
CAPITOLUL AL IV-LEA. PARTICIPANȚII LA PROCESUL CIVIL	71
<i>Secțiunea 1. Instanța de judecată</i>	71
1.1. Compunerea și constituirea instanței	72
1.2. Incidente procedurale privind compunerea sau constituirea instanței	73
1.2.1. Incompatibilitatea	73
1.2.1.1. Cazurile de incompatibilitate absolută	73
1.2.1.2. Cazurile de incompatibilitate relativă	78
1.2.1.3. Mijlocul de invocare a cazului de incompatibilitate	82
1.2.1.4. Momentul până la care poate fi formulată cererea de recuzare	83
1.2.1.5. Forma cererii de recuzare/declarației de abținere	84
1.2.1.6. Starea pricinii până la soluționarea declarației de abținere/cererii de recuzare	85
1.2.1.7. Procedura de soluționare a declarației de abținere/cererii de recuzare	85
1.2.1.8. Căi de atac împotriva încheierii de admitere/respingere a declarației de abținere/cererii de recuzare	87
1.2.1.9. Incompatibilitatea altor participanți la procesul civil	88
1.2.2. Alte incidente referitoare la alcătuirea și constituirea instanței	88
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile în procesul civil</i>	89
2.1. Aspecte generale	89
2.2. Coparticiparea procesuală	90
2.2.1. Efectele coparticipării procesuale	91
2.3. Participarea terților în procesul civil	93
2.3.1. Intervenția voluntară	93
2.3.1.1. Intervenția voluntară principală	93
2.3.1.1.1. Noțiune	93

2.3.1.1.2. Natură juridică	94
2.3.1.1.3. Domeniu de aplicare	94
2.3.1.1.4. Termenul în care se poate formula	95
2.3.1.1.5. Admiterea în principiu a cererii de intervenție voluntară principală	97
2.3.1.1.6. Regimul juridic al încheierii de admitere în principiu	98
2.3.1.1.7. Efectele admiterii în principiu a cererii de intervenție voluntară principală	99
2.3.1.1.8. Situația intervenientului voluntar în proces	99
2.3.1.1.9. Judecata cererii de intervenție voluntară principală. Disjungerea	99
2.3.1.1.10. Soluțiile posibile	100
2.3.1.2. Intervenția voluntară accesorie	101
2.3.1.2.1. Sediul materiei. Noțiune	101
2.3.1.2.2. Condiții de admisibilitate	101
2.3.1.2.3. Termen de formulare	102
2.3.1.2.4. Forma cererii de intervenție accesorie	103
2.3.1.2.5. Procedura de judecată	103
2.3.1.2.6. Efectele admiterii cererii de intervenție voluntară accesorie	104
2.3.1.2.7. Soluții posibile	105
2.3.2. Intervenția forțată	106
2.3.2.1. Chemarea în judecată a altor persoane	106
2.3.2.1.1. Noțiune. Natură juridică. Forma cererii	106
2.3.2.1.2. Titularii cererii	106
2.3.2.1.3. Termen de formulare. Sancțiunea nerespectării termenului	108
2.3.2.1.4. Procedura de judecată. Admisibilitatea în principiu	109
2.3.2.1.5. Efectele admiterii în principiu	111
2.3.2.1.6. Soluții posibile	112
2.3.2.2. Chemarea în garanție	113
2.3.2.2.1. Noțiune. Natură juridică. Forma cererii	113
2.3.2.2.2. Titularii cererii de chemare în garanție	113
2.3.2.2.3. Termen de formulare	115
2.3.2.2.4. Procedura de judecată. Admisibilitatea în principiu	117
2.3.2.2.5. Efectele admiterii în principiu	118
2.3.2.2.6. Soluții posibile	119

2.3.2.3. Arătarea titularului dreptului _____	120
2.3.2.3.1. Noțiune. Domeniu de aplicare. Forma cererii ____	120
2.3.2.3.2. Termen de formulare _____	121
2.3.2.3.3. Admisibilitatea în principiu. Procedura de judecată. Efectele aditerii cererii _____	122
2.3.2.4. Introducerea forțată în cauză a altor persoane _____	124
2.3.2.4.1. Noțiune. Natura juridică _____	124
2.3.2.4.2. Domeniu de aplicare _____	124
2.3.2.4.3. Titularii cererii _____	126
2.3.2.4.4. Termen de formulare _____	126
2.3.2.4.5. Procedura de judecată _____	126
2.4. Reprezentarea părților în procesul civil _____	127
2.4.1. Noțiune. Formele reprezentării _____	127
2.4.2. Reprezentarea legală _____	127
2.4.3. Reprezentarea judiciară _____	127
2.4.3.1. Cazuri _____	127
2.4.3.2. Curatela specială în procesul civil _____	128
2.4.3.2.1. Noțiune. Cazuri de numire a curatorului special _____	128
2.4.3.2.2. Numirea avocatului curator. Drepturile și obligațiile acestuia. Durata. Substituirea curatorului special _____	130
2.4.3.2.3. Limitele reprezentării intereselor părții citate prin publicitate de către curatorul numit în condițiile art. 58 C.proc.civ. Înțelesul noțiunii de „dezbateri” _____	131
2.4.3.2.4. Actele procesuale îndeplinite de curatorul special. Sancțiune în caz de neîndeplinire _____	132
2.4.4. Reprezentarea convențională _____	134
2.4.4.1. Aspecte generale _____	134
2.4.4.2. Reprezentarea prin mandatar neavocat _____	135
2.4.4.2.1. Forma mandatului _____	136
2.4.4.2.2. Conținutul și limitele mandatului _____	137
2.4.4.2.3. Încetarea mandatului _____	139
2.4.4.3. Reprezentarea prin avocat _____	139
2.4.4.4. Lipsa dovezii calității de reprezentant _____	140
2.5. Participarea Ministerului Public în procesul civil _____	142
CAPITOLUL AL V-LEA. COMPETENȚA _____	145
<i>Secțiunea 1. Noțiune și clasificare _____</i>	<i>145</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Competența generală a instanțelor judecătorești _____</i>	<i>146</i>

<i>Secțiunea a 3-a. Competența materială</i>	147
3.1. Competența materială a judecătorei	148
3.2. Competența materială a tribunalului	155
3.3. Competența materială a curții de apel	157
3.4. Competența materială a Înaltei Curți de Casație și Justiție	157
3.5. Criteriul valoric în stabilirea competenței instanței	158
3.5.1. Reguli generale	158
3.5.2. Ipoteza mai multor capete principale de cerere	159
3.5.3. Ipoteza cererii formulate de mai mulți reclamânți	160
3.5.4. Valoarea cererii în cazuri speciale	160
<i>Secțiunea a 4-a. Competența teritorială</i>	162
4.1. Aspecte generale	162
4.2. Competența teritorială de drept comun	162
4.3. Competența teritorială alternativă	164
4.4. Competența teritorială exclusivă	171
4.5. Întinderea competenței instanței sesizate	177
<i>Secțiunea a 5-a. Incidente procedurale referitoare la instanța sesizată</i>	178
5.1. Excepția de necompetență	178
5.2. Conflicttele de competență	182
5.3. Litispendența	184
5.4. Conexitatea	185
5.5. Strămutarea	187
5.6. Delegarea	190
<i>Secțiunea a 6-a. Prorogarea de competență</i>	191
6.1. Prorogarea legală	191
6.2. Prorogarea judecătorească a competenței	192
6.3. Prorogarea convențională (voluntară) a competenței	193

CAPITOLUL AL VI-LEA. ACTELE DE PROCEDURĂ ȘI TERMENELE

PROCEDURALE	194
<i>Secțiunea 1. Forma actelor de procedură</i>	194
<i>Secțiunea a 2-a. Citarea și comunicarea actelor de procedură</i>	195
2.1. Reguli generale. Termenul în cunoștință	195
2.2. Modalitățile de citare	196
2.3. Cuprinsul citației	198
2.4. Persoanele care urmează a fi citate și locul citării	199
2.5. Alegerea de domiciliu în vederea citării și comunicării actelor de procedură	203
2.6. Data îndeplinirii procedurii de citare	204
2.7. Citarea prin publicitate	206
<i>Secțiunea a 3-a. Nulitatea actelor de procedură civilă</i>	207
3.1. Clasificarea nulității	208

3.2. Mijlocul de invocare al nulității	213
3.3. Efectele nulității	214
<i>Secțiunea a 4-a. Termenele procedurale</i>	215
4.1. Clasificarea termenelor procedurale	216
4.2. Momentul de la care încep să curgă termenele procedurale	218
4.3. Durata termenelor procedurale	220
4.4. Întreruperea termenului procedural	221
4.5. Suspendarea termenului procedural	222
4.6. Decăderea	222
4.7. Repunerea în termen	225
CAPITOLUL AL VII-LEA. JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ	227
<i>Secțiunea 1. Etapa scrisă</i>	227
1.1. Procedura prealabilă sesizării instanței de judecată	227
1.2. Invocarea lipsei procedurii prealabile	229
1.3. Procedura prealabilă în cazul cererilor având ca obiect dezbateră procedura succesorală	229
<i>Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată. Întâmpinarea. Cererea reconvențională</i>	231
2.1. Cererea de chemare în judecată	231
2.1.1. Cuprinsul cererii de chemare în judecată	232
2.1.2. Lipsa mențiunilor cererii de chemare în judecată. Sancțiuni	238
2.1.3. Efectele introducerii cererii de chemare în judecată	241
2.1.4. Verificarea și regularizarea cererii de chemare în judecată	243
2.1.4.1. Verificarea cererii de chemare în judecată	243
2.1.4.2. Regularizarea cererii de chemare în judecată	244
2.1.4.3. Elemente din cuprinsul art. 194-197 C.proc.civ. a căror lipsă nu atrage anularea cererii de chemare în judecată	250
2.1.4.4. Încheierea de anulare a cererii de chemare în judecată în procedura regularizării. Cererea de reexaminare	253
2.1.5. Fixarea primului termen de judecată	255
2.1.6. Modificarea cererii de chemare în judecată (cererea adițională)	256
2.2. Întâmpinarea	260
2.3. Cererea reconvențională	264
<i>Secțiunea a 3-a. Cercetarea procesului. Dezbateră fondului</i>	269
3.1. Ședința de judecată	269
3.1.1. Atribuțiile grefierului. Aspecte prealabile ședinței de judecată	269

3.1.2. Publicitatea ședinței de judecată. Ordinea soluționării cauzelor. Poliția ședinței _____	270
3.1.3. Primul termen de judecată în fața primei instanțe în procesul civil _____	275
3.1.4. Acte de procedură îndeplinite de către instanța învestită cu soluționarea cauzei la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate și pot pune concluzii _____	276
3.1.5. Acte de procedură îndeplinite de către reclamant la primul termen de judecată _____	278
3.1.6. Actele de procedură ale pârâtului la primul termen de judecată _____	279
3.1.7. Încheierea de ședință _____	281
3.2. Excepțiile procesuale _____	283
3.2.1. Noțiuni. Comparație între excepțiile procesuale și apărările de fond _____	283
3.2.2. Clasificarea excepțiilor procesuale _____	285
3.2.2.1. Clasificare în funcție de obiectul excepțiilor _____	285
3.2.2.2. Clasificare în funcție de efectul pe care îl produc în caz de admitere _____	286
3.2.2.3. Clasificare în funcție de caracterul normei care reglementează excepția invocată _____	288
3.2.3. Procedura de soluționare a excepțiilor procesuale _____	289
3.3. Probele _____	292
3.3.1. Aspecte prealabile _____	292
3.3.2. Subiectul. Obiectul. Sarcina probei _____	293
3.3.3. Reguli comune referitoare la admisibilitatea, administrarea și aprecierea probelor _____	295
3.3.3.1. Admisibilitatea probelor _____	295
3.3.3.2. Administrarea probelor. Propunerea probelor _____	296
3.3.3.3. Încuviințarea probelor _____	298
3.3.3.4. Administrarea propriu-zisă a probelor _____	298
3.3.3.5. Aprecierea probelor _____	299
3.3.4. Proba prin înscrisuri _____	299
3.3.4.1. Înscrisul autentic _____	302
3.3.4.2. Înscrisul sub semnătură privată _____	304
3.3.4.2.1. Formalitatea multiplului exemplar _____	305
3.3.4.2.2. Mențiunea „bun și aprobat” _____	306
3.3.4.3. Înscrisurile pe suport informatic _____	309
3.3.4.4. Registrele și hârtiile domestice. Registrele profesioniștilor _____	310
3.3.4.5. Administrarea probei prin înscrisuri _____	311

3.3.4.6. Procedura verificării înscrisurilor/de scripte (art. 301-303 C.proc.civ.) _____	315
3.3.4.7. Procedura falsului (art. 304-308 C.proc.civ.) _____	316
3.3.5. Proba prin declarațiile martorilor _____	317
3.3.5.1. Admisibilitatea probei prin declarațiile martorilor ____	317
3.3.5.2. Administrarea probei prin declarațiile martorilor. Propunerea martorilor _____	320
3.3.5.3. Încuviințarea probei cu martori _____	320
3.3.5.4. Persoanele care pot fi ascultate ca martori _____	322
3.3.5.5. Înfățișarea martorilor _____	323
3.3.5.6. Procedura de audiere a martorilor _____	324
3.3.5.7. Aprecierea probei cu martori _____	326
3.3.6. Prezumțiile _____	326
3.3.7. Expertiza _____	328
3.3.7.1. Administrarea probei cu expertiza _____	330
3.3.7.2. Raportul de expertiză _____	333
3.3.8. Mijloacele materiale de probă _____	334
3.3.9. Cercetarea la fața locului _____	336
3.3.10. Mărturisirea (recunoașterea). Interogatoriul _____	337
3.3.10.1. Caracterele juridice ale mărturisirii _____	338
3.3.10.2. Clasificarea mărturisirii _____	339
3.3.10.3. Admisibilitatea mărturisirii _____	340
3.3.10.4. Administrarea probei. Propunerea și încuviințarea interogatoriului _____	340
3.3.10.5. Persoanele care pot răspunde la interogatoriu ____	340
3.3.10.6. Administrarea propriu-zisă a probei cu interogatoriul _____	342
3.3.11. Asigurarea dovezilor _____	343
3.3.12. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici _____	346
<i>Secțiunea a 4-a. Incidente procedurale</i> _____	349
4.1. Suspendarea judecății _____	349
4.1.1. Suspendarea voluntară _____	350
4.1.2. Suspendarea legală _____	353
4.1.3. Suspendarea facultativă _____	357
4.1.4. Reluarea judecății după suspendare _____	359
4.1.5. Procedura și efectele suspendării _____	360
4.2. Perimarea _____	361
<i>Secțiunea a 5-a. Actele procesuale de dispoziție ale părților</i> _____	366
5.1. Desistarea _____	368
5.1.1. Renunțarea la judecată _____	368
5.1.2. Renunțarea la dreptul subiectiv pretins _____	370

5.2. Achiesarea _____	372
5.2.1 Achiesarea pârâtului la pretențiile reclamantului _____	372
5.2.2. Achiesarea părții care a pierdut procesul la hotărârea pronunțată _____	373
5.3. Tranzacția judiciară _____	374
<i>Secțiunea a 6-a. Dezbateră în fond a procesului</i> _____	375
<i>Secțiunea a 7-a. Deliberarea și pronunțarea hotărârii judecătorești</i> _____	377
7.1. Deliberarea _____	377
7.2. Pronunțarea hotărârii _____	379
<i>Secțiunea a 8-a. Hotărârile judecătorești</i> _____	380
8.1. Clasificarea hotărârilor judecătorești _____	380
8.2. Conținutul hotărârii judecătorești _____	382
8.2.1. Partea introductivă (practica) hotărârii judecătorești _____	383
8.2.2. Considerentele hotărârii judecătorești (motivarea) _____	384
8.2.3. Dispozitivul hotărârii judecătorești _____	384
8.3. Redactarea și semnarea hotărârii judecătorești _____	388
8.4. Comunicarea hotărârii judecătorești _____	389
8.5. Efectele hotărârii judecătorești _____	389
8.6. Termenul de grație _____	391
8.7. Cheltuielile de judecată _____	393
8.8. Executarea provizorie a hotărârilor judecătorești _____	398
8.8.1. Forme de executare provizorie _____	398
8.8.2. Suspendarea executării provizorii (art. 450 C.proc.civ.) _____	400
8.9. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii judecătorești _____	401
8.9.1. Îndreptarea hotărârii judecătorești _____	401
8.9.2. Lămurirea hotărârilor și înlăturarea dispozițiilor contradictorii _____	402
8.9.3. Completarea hotărârilor judecătorești _____	403
BIBLIOGRAFIE _____	405